

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 22 juni 2018

Dossiernr. : K3763

Documentnr. : 2018-041116

Verzonden : 27 juni 2018

Gelet op:

- het verzoek van Buro Bakker te Assen, ontvangen op 6 juni 2018, namens Groningen Seaports te Delfzijl;
- de Wet natuurbescherming;

BESLUITEN:

- I. Aan Groningen Seaports, Handelskade 1, 9934 AR te Delfzijl, ontheffing te verlenen voor het volgende:

voor de activiteit: in het plangebied:	Uitbreiding bedrijventerrein Eemshaven zuidoost; Oostpolder 7, Eemshaven (figuur 1 in de Overwegingen bij besluit);
in de gemeente: met GPS-coördinaten:	Eemsmond; hoekpunten: 252395-604503; 253656-605199; 253796-604936; 252692-604227;
zoals beschreven in rapport:	<i>Heidinga, D. van Buro bakker, 6 juni 2018.</i> <i>"Activiteitenplan Waterspitsmuis. Voor ontwikkelingen in Eemshaven zuidoost ";</i>

voor de ontheffingsperiode: vanaf 1 september 2018 tot en met 31 december 2018.

- II. Op grond van: -artikel 3.10 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming;

een ontheffing te verlenen van de
verbodsbepalingen van art. 3.10: lid 1b, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste
voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

ten aanzien van de beschermde soort: • waterspitsmuis (*Neomys fodiens*)

- III. Een ontheffing te weigeren voor zover de aanvraag ziet op het verkrijgen van een ontheffing van de verbodsbepaling als bedoeld in artikel 3.10 lid 1a van de Wet natuurbescherming voor het opzettelijk vangen van waterspitsmuis. Dit verbod is alleen van toepassing indien het vangen als activiteit centraal staat. Hier wordt het vangen echter toegepast om doden van individuen te voorkomen. Aangezien het vangen hier een mitigerende maatregel betreft, is geen sprake van overtreding van art. 3.10 lid 1a.

- IV. De bijlagen deel uit te laten maken van dit besluit.

V. Voor zover de aanvraag niet in overeenstemming is met de gestelde voorschriften en beperkingen, zijn deze laatste bepalend. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:

1. voorschriften;
2. overwegingen bij besluit;
3. de aanvraag van 6 juni 2018, inclusief activiteitenplan *Heidinga, D. van Buro Bakker, 6 juni 2018. "Activiteitenplan Waterspitsmuis. Voor ontwikkelingen in Eemshaven zuidoost"*.

Groningen, 22 juni 2018

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

namens dezen:

A.J. Hoogerwerf

Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage Overwegingen bij het Besluit voor nadere motivering.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van deze brief een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u in de digitale brochure 'Bezwaar maken tegen een besluit' die u kunt vinden op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl). Als u overweegt een bezwaarschrift in te dienen, zouden wij het op prijs stellen als u eerst contact met ons opneemt. Wellicht kunnen uw bezwaren door een toelichting van ons worden weggenomen.

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u bellen naar telefoonnummer 050 - 316 48 89. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Bij correspondentie over deze brief verzoeken wij u het correspondentienummer te vermelden.

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op waterspitsmuis en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met Provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project betreffende beschermde soort(en) of andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
7. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

8. Alle mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
9. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoenactiviteiten van de soorten waarvoor ontheffing wordt verleend, om verstoring in de meest kwetsbare perioden (voortplanting, wintervoedselschaarste) te voorkomen. De genoemde perioden kunnen zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en van de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.
10. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
11. Alle maatregelen dienen als volgt te worden uitgevoerd zoals ook beschreven is in hoofdstuk-6 van het bij de aanvraag gevoegde activiteitenplan:
  - a) Voorafgaand aan de ontwikkeling dient een verkenning door de deskundige ecoloog uitgevoerd te worden met als doel geschikte terreindelen aan te wijzen voor het overplaatsen van waterspitsmuizen. Het zoekgebied van de geschikte terreindelen omvat het hele gebied Eemshaven zuidoost. De geschikte terreindelen dienen gecommuniceerd te worden met Groningen Seaports (GSP). Daarbij dienen ook afspraken gemaakt te worden over het beheer van deze terreindelen. De verkenning dient uitgevoerd te worden in de periode juli/augustus 2018.

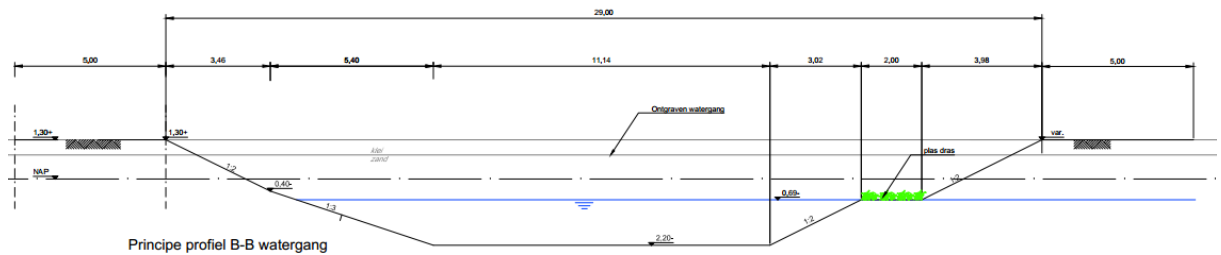
- b) De watergangen met vervangend leefgebied dienen in het najaar van 2018 of de winter van 2018/19 gegraven te worden.
- c) De oevers en de sloot zelf dienen niet gemaaid en/of geschoond te worden voordat de waterspitsmuizen zijn overgeplaatst.
- d) Maximaal 6 weken voorafgaand aan het dempen dienen de waterspitsmuizen uit de oorspronkelijke sloot overgeplaatst te zijn naar de bestaande geschikte terreindelen (zie voorschrift 11a). Hiertoe dienen er in de hele oever langs de oorspronkelijke sloot inloopvallen geplaatst te worden die gedurende minimaal 3 dagen om de 12 uur gecontroleerd moeten worden. Het overplaatsen van waterspitsmuizen mag niet plaatsvinden in de kwetsbare periode tijdens de voorplanting (mei tot september) en ook niet tijdens periode met (nacht)vorst.
- e) Minimaal een week voorafgaande aan het dempen van de sloten in het plangebied, dienen de oever- en watervegetaties kort afgemaaid te worden. Het wegmaaien van de water- en oevervegetatie dient alleen plaats te vinden buiten het broedseizoen, of na vaststelling dat er geen broedvogels aanwezig zijn.
- f) De aanwezige oever- en waterplantenvegetatie met waardevolle oevervegetaties dienen met een graafmachine uitgegraven en verwerkt te worden langs de nieuwe aangelegde watergangen.
- g) Het dempen van een sloot dient in één richting te gebeuren, zodat ontsnapping mogelijk blijft.
- h) Voorschriften 11d tot en met 11g zijn ook van toepassing op de sloten in het plangebied waarin de waterspitsmuis niet is vastgesteld.
- i) Ter compensatie van de sloten die worden gedempt dient vervangend leefgebied voor de waterspitsmuis te worden gerealiseerd in de toekomstige uitbreiding van het bedrijventerrein. Vervangend leefgebied dient te bestaan uit een nieuwe watergang met natuurvriendelijke oevers rondom het uitbreidingssterrein zoals weergegeven in de figuur hieronder. Hierin zijn de volgende categorieën te onderscheiden:
  1. plas-dras bermen langs brede watergangen (permanent leefgebied);
  2. oevervegetaties langs grotere waterpartijen (tijdelijk leefgebied en voor migratie).

Figuur 2 uit Overwegingen bij dit Besluit. Beheergebieden van Groningen Seaports waar beheer- en inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd om leefgebied voor de waterspitsmuis te realiseren of waar mogelijkheden worden onderzocht om het beheer beter aan te passen aan de vereisten van de waterspitsmuis.

- j) In de eerste categorie vallen gebieden waarin wordt gestreefd naar een optimale habitatkwaliteit. Deze delen dienen het hele jaar door te zijn voorzien in alle voorwaarden als leefgebied van de waterspitsmuis. Dat betekent dat er in de sloten jaarrond voldoende dekking en voedsel dient te zijn. Optimaal leefgebied dient gerealiseerd te worden in de beheerstrook aan de zuidzijde van het uitbreidingsgebied (zie figuur hiervoor) door de watergang eenzijdig te voorzien van een plas-dras berm. Het niveau van de plas-drasberm dient gelijk te zijn aan het niveau van het oppervlaktewater in de watergang. Bij de afwerking van de oevers dient gebruik

gemaakt te worden van vrijgekomen materiaal van te dempen watergangen en greppels elders op het terrein, om rietontwikkeling in de plas-dras bermen te bevorderen.

Figuur 3 uit Overwegingen bij Besluit: Principe profiel watergang met plas-dras berm als leefgebied voor waterspitsmuis (GSP).

- k) In de tweede categorie vallen gebieden die vooral dienen om verschillende leefgebieden met elkaar te verbinden. Deze gebieden mogen minder geschikt zijn als permanent leefgebied, vanwege bijvoorbeeld de aanwezigheid van (roof)vissen, maar moeten wel dienen als tijdelijk leefgebied voor de waterspitsmuis. Gebiedsdelen die daarvoor in aanmerking komen zijn de oevers langs de waterpartijen tussen het bedrijventerrein en de N33, maar ook een nieuw in te richten groenzone nabij Polen. In deze strook dient bosplantsoen behouden te blijven, evenals de twee bestaande poelen.
- l) Het beheer van de watergangen en oevers rondom het bedrijventerrein dient geoptimaliseerd te worden voor de waterspitsmuis. Dat betekent dat op deze locaties altijd voldoende oevervegetatie niet mag worden gemaaid en dat watergangen, sloten en greppels zo weinig mogelijk geschoond mogen worden. Bij de beheermaatregelen dienen de volgende uitgangspunten gehanteerd te worden welke in een ecologisch werkprotocol vastgelegd dienen te zijn:
1. De plas-dras-berm en de aansluitende watervegetatie dient niet gemaaid en geschoond te worden. Zo nodig worden houtige gewassen in de plas-dras-berm verwijderd.
  2. De oevers van alle oevers mogen maximaal eens per jaar in het najaar gemaaid worden, waarbij telkens minimaal 50% van de oevers niet mag worden gemaaid. Het maaisel dient te worden afgevoerd.
  3. Jaarlijks dient maximaal 50% van het wateroppervlak van de watergangen geschoond te worden.
- m) Onderhoudspaden langs de beheerstroken vallen buiten de bermen met gefaseerd maai-beheer en mogen het hele jaar door gemaaid worden, zo vaak als nodig wordt geacht.
- n) Om te kunnen beoordelen of de maatregelen effectief zijn en of bijsturing van beheer of inrichting nodig is wordt tenminste drie jaar gemonitord. De monitoring heeft betrekking op alle ingerichte terreindelen en vindt jaarlijks in de late nazomer (september-november) plaats. De resultaten worden jaarlijks in een beknopte notitie beschreven, waarbij het verschil tussen te verwachten resultaten en werkelijke resultaten verklaard wordt en waar nodig aanvullende maatregelen zullen worden voorgesteld aan bevoegd gezag.

Overige voorschriften

12. Indien blijkt dat de in dit besluit gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag indienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.
13. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketvergunningen@provinciegroningen.nl. U kunt ook contact opnemen met Afdeling Landelijk Gebied en Water van de Provincie Groningen, Postbus 610, 9700AP, Groningen.

Overwegingen bij Besluit

1. Aanvraaggegevens

Dossiernummer:	K3763.
Ontvangstdatum aanvraag:	6 juni 2018.
Onderwerp:	Verzoek om ontheffing in het kader van soortbescherming.
Activiteitenplan:	<i>Heidinga, D. van Buro Bakker, 6 juni 2018. "Activiteitenplan Waterspitsmuis. Voor ontwikkelingen in Eemshaven zuidoost"</i>
Vastgestelde beschermde soort:	<ul style="list-style-type: none"> • waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>).
Aangevraagde verbodsbepalingen:	van art. 3.10: <ul style="list-style-type: none"> • lid 1a, opzettelijk vangen van in het wild levende exemplaren; • lid 1b, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

Een aanvraag in het kader van gebiedsbescherming wordt door u niet nodig geacht en zal hier derhalve verder buiten beschouwing gelaten worden. Wij delen dit oordeel.

2. Activiteit

Activiteit:	Het bedrijventerrein Eemshaven zuidoost (locatie Oostpolder 7 in de gemeente Eemsmond) wordt uitgebreid en geschikt gemaakt voor de komst van een datacenter. Het rood transparante gebied zoals aangegeven in figuur 1 wordt ontwikkeld tot bedrijventerrein. Dat betekent dat hierbinnen alle bestaande structuren verdwijnen en dat het terrein bouwrijp wordt gemaakt. Toekomstig uitbreiding van bedrijventerrein vindt plaats in zuidoostelijke richting binnen de rode lijnen (figuur 1). Ten behoeve van het datacenter zal dus onder meer een sloot gedempt moeten worden.
Reden voor deze aanvraag:	De Eemshaven wordt ontwikkeld tot Energy en dataport van Noordwest-Europa. In de Eemshaven komt een trans-Atlantische kabel met een grote capaciteit aan land en voor datacenters is het van groot belang dat er een continue energietoevoer aanwezig is.
Plangebied:	Het projectgebied ligt ten zuidoosten van het datacenter van Google (zie figuur 1) en heeft een oppervlakte van ongeveer 110 hectare. Het gebied is momenteel een akkerbouwgebied met grote percelen en ondiepe kavelsloten. Min of meer centraal in het gebied ligt de boerderij "Landlust". Het projectgebied is gelegen in de kilometerhokken x252-y604, x253-y605, x253-y604 en x253-y603, in de gemeente Eemsmond, Provincie Groningen.
GPS-coördinaten:	hoekpunten: 252395-604503; 253656-605199; 253796-604936; 252692-604227.

Geplande werkzaamheden: Dempnen van watergang en gereed maken van terrein.
Planning van de werkzaamheden:

Het plangebied is deels al geschikt gemaakt voor de komst van de datacenters. Vanaf 2013 is de eerste fase van Zuidoost in ontwikkeling gebracht. Inmiddels hebben de eerste datacenters in dit gebiedsdeel hun intrek genomen. Het overige terrein wordt de komende jaren in gebruik genomen.

De uit te voeren werkzaamheden laten zich omschrijven uit het bouwrijp maken van de agrarische gronden en de sloop van boerderij Landlust en omvatten:

- sloop boerderij Landlust vanaf najaar 2018;
- dempen watergangen en graven nieuwe watergangen vanaf najaar 2018 en winter 2018/19;
- grondtransporten binnen het plangebied.

De ontwikkelingen in het gebied met de boerderij Landlust zullen in het najaar van 2018 of het voorjaar van 2019 starten. Voor de sloop van de boerderij Landlust en het verwijderen van erfbeplanting wordt gebruik gemaakt van de ontheffing die daarvoor op 21 juli 2014 is afgegeven door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (FF/75C/2014/0081). De voorschriften uit deze ontheffing zijn opgenomen in een ecologisch werkprotocol, zodat de sloop binnen de kaders van de Wet natuurbescherming wordt uitgevoerd.

Deze sloop van de boerderij valt echter verder buiten deze ontheffingsaanvraag. Het dempen van de watergangen en graven van nieuwe watergangen, evenals de geplande grondtransporten maken wel onderdeel uit van dit voorliggend besluit (kenmerk K3763).

Figuur 1: Ligging van het plangebied en het gedeelte (rood transparant) dat in deze fase wordt ontwikkeld.

3. Alternatievenafweging

Locatie

Deze activiteit kan niet op een andere plek worden uitgevoerd. Ecologisch gezien is de projectlocatie goed gekozen. De vraag naar de locatiekeuze is in het eerdere bestemmingsplan uit 2012 (fase 1) uitgebreid aan de orde geweest. Zo is de zogeheten SER-ladder3 doorlopen waarbij is aangetoond dat er binnen het stedelijk gebied van de Eemshaven en Eemsdelta geen alternatieve locaties beschikbaar zijn of beschikbaar zijn te maken. De Eemshaven wordt ontwikkeld tot Energy en dataport van Noordwest- Europa. De geschiktheid voor datacenters heeft te maken met diverse locatie-factoren:

- In de Eemshaven komt vanuit de Verenigde Staten een trans-Atlantische kabel met een grote capaciteit aan land, waarmee snel aanzienlijke hoeveelheden data kunnen worden verstuurd. Deze kabel staat in verbinding met de GnlX (Groningen Internet Exchange) en kan eenvoudig worden gekoppeld aan zowel de exchange in Amsterdam als die van Hamburg.
- Continue elektriciteitstoevoer is van groot belang voor datacenters. Een datacenter verbruikt zeer veel stroom voor haar apparatuur en koelingsinstallaties. Ook bij uitval dient er voldoende capaciteit voorradig te zijn om dit op te vangen. In de Eemshaven zijn verschillende energiecentrales aanwezig.

In het in juli 2017 vastgestelde bestemmingsplan wordt het volgende geconcludeerd:

Er is geen locatie binnen het bestaand stedelijk gebied van de Eemsdelta aanwezig of geschikt te maken waar al deze gunstige locatiefactoren zich in diezelfde mate voordoen. Dat betekent dat er – mede vanwege de actuele behoefte die in hoofdstuk 5 (van het bestemmingsplan) wordt gemotiveerd – voldaan wordt aan de Ladder voor duurzame verstedelijking uit artikel 3.1.6 lid 2 van het Besluit ruimtelijke ordening (zie paragraaf 2.1 van het bestemmingsplan).

Daarmee zijn er geen alternatieve locaties denkbaar voor deze activiteit die niet leiden tot aantasting van verblijfplaatsen van de waterspitsmuis.

De betreffende kavelsloot waar de waterspitsmuizen aangetroffen zijn, ligt midden in het geprojecteerde bedrijventerrein en zal gedempt worden om de datacenters te kunnen bouwen. In het vastgestelde bestemmingsplan is ter bescherming van ecologische waarden bij ruimtelijke ingrepen een afweging gemaakt in het kader van vigerende natuurwetgeving. Hieruit volgt dat:

Onderhavig bestemmingsplan “zowel in de realisatie- als gebruiksfase, afzonderlijk en in cumulatie met andere relevante plannen, geen (significant) negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden en staatsnatuurmonumenten.”

Daarnaast is in het rapport (vastgestelde bestemmingsplan) aangetoond dat er geen negatieve effecten worden verwacht op beschermde soorten.

Voor de waterspitsmuis geldt aanvullend dat als gevolg van voldoende mitigerende maatregelen, compensatie en ecologische begeleiding de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd blijft. Zorgvuldig handelen (o.a. wegvangen en overplaatsen van waterspitsmuizen) en het vanaf één kant dicht schuiven van de te dempen sloten, komt eveneens niet in het geding.

Eindoordeel alternatievenafweging

Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, werkwijze, planning en inrichting (buiten de kwetsbare periode) schade aan de aanwezige beschermde soort voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

4. Ecologische afweging met betrekking tot soortbescherming

Soortgroep

Onderzoeksmethode

Verkennd veldonderzoek op:	10 juli 2017
Verkennd onderzoek uitgevoerd door:	Buro Bakker
Nader onderzoek op:	19 tot en met 23 oktober 2017
Nader onderzoek uitgevoerd door:	Buro Bakker

Het onderzoek naar de waterspitsmuis is uitgevoerd in twee deelonderzoeken. Het eerste deelonderzoek had betrekking op een beoordeling van de geschiktheid van de sloten als potentieel leefgebied van de waterspitsmuis. Het tweede deelonderzoek bestond uit een gericht veldonderzoek met inloopvallen om de aanwezigheid van de waterspitsmuis in een aantal sloten te onderzoeken.

Bij het gerichte nader onderzoek zijn twee typen inloopvallen gebruikt: Longworth en Heslinga. Beide typen vallen hebben een vergelijkbaar vangstmechanisme. Op donderdag 19 oktober 2017 zijn in totaal 80 vallen uitgezet langs de slootoevers verdeeld over vier locaties in het plangebied (fig. 2). De vallen zijn gevuld met hooi als isolatie en met voedsel (meelwormen, appel en wortel) als lokvoer voor muizen. De vallen zijn geplaatst in vier raaien van 20 vallen langs ongemaaide oevers. Na het uitzetten zijn de vallen eerst op "safe" gezet, dat wil zeggen muizen kunnen de vallen in- en uitlopen zonder dat deze dichtvallen. Dit dient als gewenningsperiode. Op maandag 21 oktober zijn de vallen op scherp gezet. Vervolgens zijn de vallen 2x per dag, met een tussentijd van 12 uur, gecontroleerd. Op woensdagavond 23 oktober is de laatste controleronde uitgevoerd en zijn de vallen opgeruimd. De beschreven inventarisatie is voldoende om de aanwezigheid en functies binnen het plangebied van waterspitsmuis vast te stellen.

Onderzoekresultaten en functies in het plangebied

Aanwezigheid van waterspitsmuis is tijdens het onderzoek vastgesteld. Met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is waterspitsmuis tijdens de geplande werkzaamheden in de uitvoeringsperiode in het plangebied aanwezig. Twee exemplaren zijn bij het nader onderzoek in het plangebied aangetroffen.

Een groot aantal watergangen zijn beoordeeld als geschikt. De watergangen zijn op de meeste locaties slechts 1 meter breed met aan weerszijden ruim 1 meter rietvegetatie. Buiten de sloten en slootoevers is geen geschikt leefgebied aanwezig.

Bij het gericht onderzoek werd de waterspitsmuis twee maal aangetroffen in raai 4. Deze raai bestaat uit twee smalle watergangen met een pad ertussen. De soort is in beide watergangen aan weerskanten van het pad gevangen tijdens twee verschillende rondes. De individuen waren duidelijk van elkaar te onderscheiden door verschil in vachtkleur. Het gaat dus om twee verschillende individuen. In de overige raaien zijn geen waterspitsmuizen vastgesteld. De waterspitsmuizen zijn gevangen in de dubbele sloot met een totale slootlengte van ongeveer 1000 meter. Waarschijnlijk dat de gehele sloot deel uitmaakt van het leefgebied van de waterspitsmuis.

De aanwezigheid van waterspitsmuis is mogelijk te verklaren door een afname van het maai- en schoningsbeheer van de betreffende sloten als gevolg van de voorgenomen uitbreiding van het bedrijventerrein. Regulier agrarisch beheer en onderhoudsbeheer door waterschappen van watergangen leidt over het algemeen tot sloten met onvoldoende dekking en zijn daardoor weinig tot niet geschikt als leefgebied voor waterspitsmuizen. Het is waarschijnlijk dat de waterspitsmuis vrij recent in het gebied is terechtgekomen en nog niet in het gebied aanwezig was toen het nog in regulier agrarisch gebruik was. In de overige sloten is de aanwezigheid van de waterspitsmuis op basis van bovengenoemde onderzoeken uit te sluiten.

Negatieve effecten

De in de aanvraag omschreven ingreep heeft negatieve effecten op essentiële functies binnen het plangebied voor waterspitsmuis. De werkzaamheden hebben effect op aanwezige verblijfplaatsen binnen het directe plangebied. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van deze soort.

Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de door u voorgestelde werkwijze, planning en inrichting en de op bladzijde 17 tot en met 19 van het activiteitenplan voorgestelde maatregelen worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- dieren vangen en elders uitzetten;
- realisatie van permanent geschikt leefgebied ter compensatie.

Voor en tijdens de werkzaamheden

Voorafgaand aan de ontwikkeling wordt een verkenning door een ecooloog uitgevoerd met als doel om geschikte terreindelen aan te wijzen voor het overplaatsen van waterspitsmuizen. Het zoekgebied van de geschikte terreindelen omvat het hele gebied Eemshaven zuidoost. De geschikte terreindelen worden gecommuniceerd met GSP. Daarbij worden ook afspraken gemaakt over het beheer van deze terreindelen. De verkenning wordt uitgevoerd in de periode juli/augustus 2018.

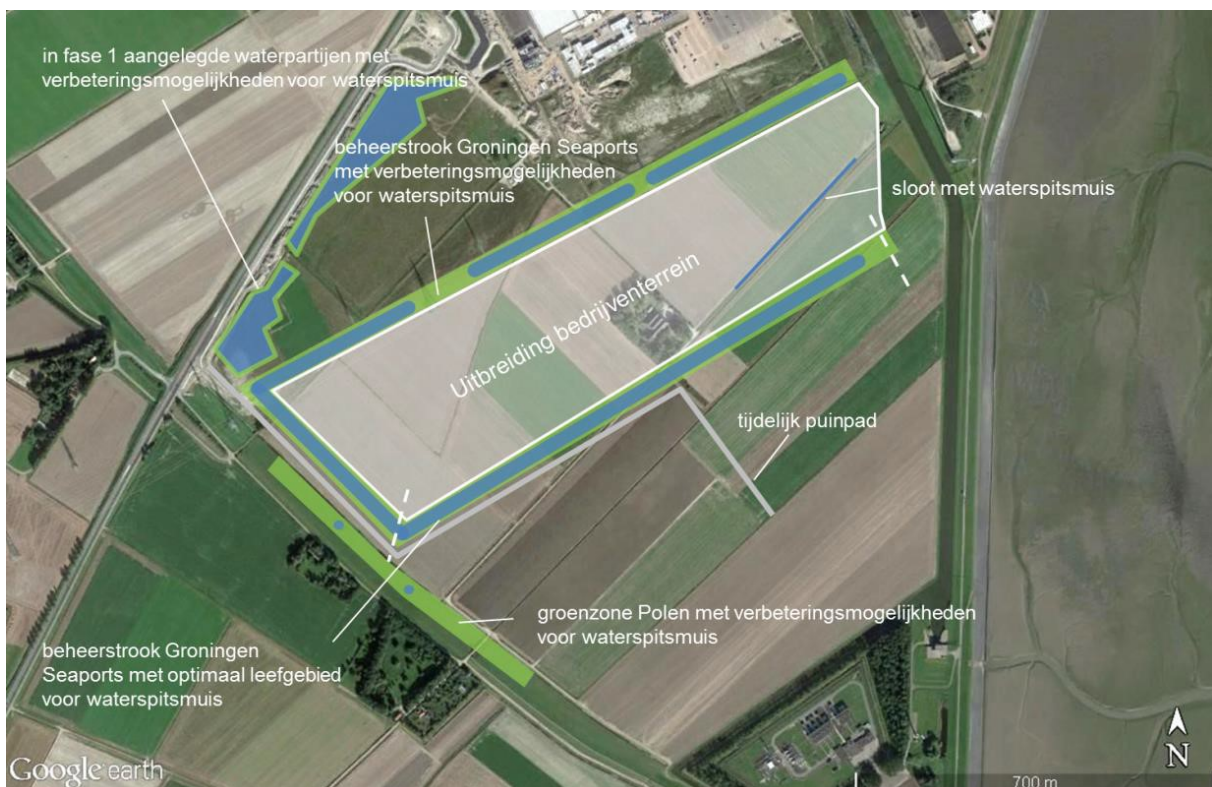
Maximaal 6 weken voor het dempen worden de waterspitsmuizen uit de oorspronkelijke sloot overgeplaatst naar de bestaande geschikte door de ecooloog aangewezen terreindelen. Hiertoe worden er in de hele oever langs de oorspronkelijke sloot inloopvallen geplaatst die gedurende minimaal 3 dagen om de 12 uur worden gecontroleerd. Het overplaatsen van waterspitsmuizen gebeurt niet in de kwetsbare periode tijdens de voorplanting (mei tot september) en ook niet tijdens periode met (nacht)vorst.

Minimaal een week voorafgaande aan het dempen van de sloten in het plangebied worden de oever- en watervegetaties kort afgemaaid. De meeste dieren, voor zover nog aanwezig, zullen dan naar meer geschikte biotopen trekken. Het wegmaaien van de water- en oevervegetatie gebeurt buiten het broedseizoen, of na vaststelling dat er geen broedvogels aanwezig zijn. Het dempen van een sloot gebeurt in één richting, zodat ontsnapping mogelijk blijft. Zorgvuldig handelen is hiermee gewaarborgd.

Compensatiegebied

Ter compensatie van de sloten die worden gedempt zal vervangend leefgebied voor de waterspitsmuis worden gerealiseerd in de toekomstige uitbreiding van het bedrijventerrein. Vervangend leefgebied bestaat uit een nieuwe watergang met natuurvriendelijke oevers rondom het uitbreidingsterrein. In figuur 2 wordt het vervangend leefgebied voor de waterspitsmuis inzichtelijk gemaakt. Hierin zijn de volgende categorieën te onderscheiden:

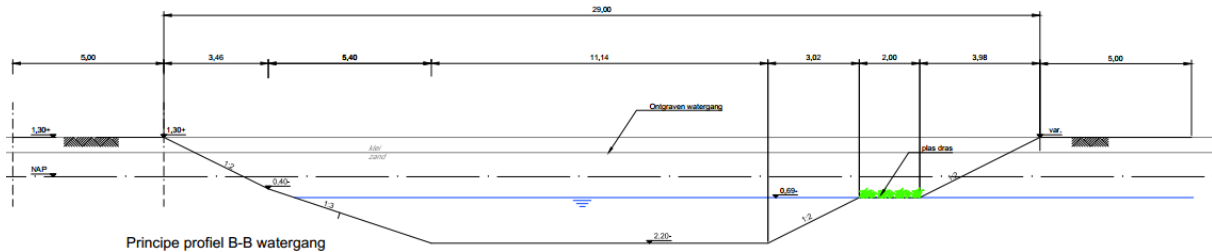
1. plas-dras bermen langs brede watergangen (geschikt als permanent leefgebied);
2. oevervegetaties langs grotere waterpartijen (geschikt als tijdelijk leefgebied en voor migratie).

Figuur 2: Beheergebieden van Groningen Seaports waar beheer- en inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd om leefgebied voor de waterspitsmuis te realiseren of waar mogelijkheden worden onderzocht om het beheer beter aan te passen aan de vereisten van de waterspitsmuis.

In de eerste categorie vallen gebieden waarin wordt gestreefd naar een optimale habitatkwaliteit. Deze delen voorzien het hele jaar door in alle voorwaarden als leefgebied van de waterspitsmuis. Dat

betekent dat er in de sloten jaarrond voldoende dekking en voedsel is. Optimaal leefgebied wordt gerealiseerd in de beheerstrook aan de zuidzijde van het uitbreidingsgebied (figuur 2) door de watergang eenzijdig te voorzien van een plas-dras berm. Een profiel van deze watergangen is weergegeven in figuur 3. Het niveau van de plas-drasberm is gelijk aan het niveau van het oppervlaktewater in de watergang. Bij de afwerking van de oevers wordt gebruik gemaakt van vrijgekomen materiaal van te dempen watergangen en greppels elders op het terrein, om rietontwikkeling in de plas-dras bermen te bevorderen.

Figuur 3: Principe profiel watergang met plas-dras berm als leefgebied voor waterspitsmuis (GSP).

In de tweede categorie vallen gebieden die vooral dienen om verschillende leefgebieden met elkaar te verbinden. Deze gebieden zijn minder geschikt als permanent leefgebied, vanwege bijvoorbeeld de aanwezigheid van (roof)vissen, maar kunnen wel dienen als tijdelijk leefgebied voor de waterspitsmuis. Gebiedsdelen die daarvoor in aanmerking komen zijn de oevers langs de waterpartijen tussen het bedrijventerrein en de N33, maar ook een nieuw in te richten groenzone nabij Polen. In deze strook wordt bosplantsoen nagestreefd en behoud van twee bestaande poelen. De geschiktheid van de groenzone als leefgebied van de waterspitsmuis zal naar verwachting toenemen ten opzichte van de huidige situatie, maar zal waarschijnlijk niet gebruikt kunnen worden als permanent leefgebied van de waterspitsmuis. Op dit moment is het een begraasde dijk. In de toekomst zal het beheer extensiever zijn.

Het inrichten van deze twee categorieën leefgebieden moet leiden tot een situatie waarin permanent leefgebied van de waterspitsmuis binnen het uitbreidingsgebied aanwezig blijft en waarin betere ecologische verbindingen met de omgeving aanwezig zijn.

Beheer en onderhoud

Het beheer van de watergangen en oevers rondom het bedrijventerrein wordt geoptimaliseerd voor de waterspitsmuis. Dat betekent dat op deze locaties altijd voldoende oevervegetatie niet zal worden gemaaid en dat watergangen, sloten en greppels zo weinig mogelijk worden geschoond. Bij de beheermaatregelen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. De plas-dras-berm en de aansluitende watervegetatie wordt niet gemaaid en geschoond. Zo nodig worden houtige gewassen in de plas-dras-berm verwijderd.
2. De oevers van alle oevers worden maximaal eens per jaar in het najaar gemaaid, waarbij telkens minimaal 50% van de oevers niet wordt gemaaid. Het maaisel wordt afgevoerd.
3. Jaarlijks wordt maximaal 50% van het wateroppervlak van de watergangen geschoond.

Onderhoudspaden langs de beheerstroken vallen buiten de bermen met gefaseerd maai-beheer en worden het hele jaar door zo vaak als nodig wordt geacht gemaaid.

Monitoring

Om te kunnen beoordelen of de maatregelen effectief zijn en of bijsturing van beheer of inrichting nodig is wordt tenminste drie jaar gemonitord. De monitoring heeft betrekking op alle ingerichte terreindelen en vindt jaarlijks in de late nazomer (september-november) plaats. De resultaten worden jaarlijks in een beknopte notitie beschreven, waarbij het verschil tussen te verwachten resultaten en werkelijke resultaten verklaard wordt en waar nodig aanvullende maatregelen zullen worden voorgelegd aan bevoegd gezag.

Overtreding verbodsbepalingen

Negatieve effecten als gevolg van de ingreep leidt tot overtreding van:

artikel 3.10 van soorten genoemd in de bijlage, onderdeel A (dieren) of B (planten), bij de Wet natuurbescherming met betrekking tot:	Waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)
---	--

• lid 1b, de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk beschadigen of vernielen;	

Als gevolg van de voorgestelde zorgvuldige werkwijze is van opzettelijk doden geen sprake. Er worden genoeg maatregelen in acht genomen om doden te voorkomen. Overtreding van de verbodsbepaling artikel 3.10 lid 1a met betrekking tot opzettelijk doden is daarom niet aan de orde en daarom terecht door initiatiefnemer niet aangevraagd.

Het verbod op opzettelijk vangen van waterspitsmuis is alleen van toepassing indien het vangen zelf als activiteit centraal staat. Hier wordt het vangen echter toegepast om doden van individuen te voorkomen. Aangezien het vangen hier een mitigerende maatregel betreft, is geen sprake van overtreding van art. 3.10 lid 1a.

Gunstige staat van instandhouding

Landelijk

In Nederland komt de waterspitsmuis vrijwel in het hele land voor. De kerngebieden in de verspreiding liggen in de laagveengebieden in Friesland, Noord-Holland en Utrecht. Daarnaast komt de soort verspreid voor in beekdalen, moerasgebieden en langs de grote rivieren en in de provincie Zeeland. Op de hogere zandgronden (Drenthe, Veluwe, Noord-Brabant), de provincie Flevoland en op de meeste Waddeneilanden (met uitzondering van Texel) komt de waterspitsmuis weinig of niet voor. In de periode van 1970 tot 1990 is de soort op veel plaatsen sterk in aantal achteruitgegaan of zelfs verdwenen (Broekhuizen *et al.*, 2016). Na 1990 trad herstel op in laagveengebieden, mogelijk door verbetering van de waterkwaliteit. Ook natuurontwikkeling en de realisatie van waterbergingsgebieden bieden nieuwe kansen voor de waterspitsmuis. Zo zijn de aantallen in het Leekstermeergebied na omvorming tot een waterberging spectaculair toegenomen (van Boekel, 2015). In de rest van Nederland is geen sprake van herstel. De waterspitsmuis staat als kwetsbaar op de Rode Lijst (Zoogdierverseniging, 2017).

Regionaal

De verspreiding van de waterspitsmuis in de provincie Groningen is enigszins verbrokkeld. Concentraties van waarnemingen bevinden zich rondom het Lauwersmeer, in het beekdal van de Ruiten Aa en in een aaneengesloten gebied tussen het Zuidlaardermeergebied en de Eemshaven (NDFP, 2018, www.verspreidingsatlas.nl).

Lokaal

Over de lokale verspreiding is weinig bekend. Figuur 5 in het activiteitenplan geeft waarschijnlijk een redelijk actueel beeld van de verspreiding op lokaal niveau. Het is onzeker of de waterspitsmuis nog rondom het Vopak-terrein voorkomt. De soort is hier aangetroffen voordat het terrein werd ontwikkeld. Voor de ontwikkeling is destijds een ontheffing verleend en er is een sloot ingericht als alternatief leefgebied. Het is echter onduidelijk of de waterspitsmuis op die locatie nog aanwezig is. De spaarzame waarnemingen duiden op het voorkomen van waterspitsmuizen in lage dichtheden. Door het intensieve agrarische beheer in de omgeving kunnen sloten zich niet ontwikkelen tot belangrijke leefgebieden en blijven dichtheden laag.

Invloed van de werkzaamheden op de staat van instandhouding

Met de aanleg van het bedrijventerrein verdwijnt leefgebied van de waterspitsmuis. Het areaal aan leefgebied dat verloren gaat is ongeveer 1000 meter. Omdat nieuw leefgebied wordt aangelegd en de waterspitsmuizen uit de te dempen sloot worden overgeplaatst naar geschikte terreindelen is de verwachting dat met name de randen van het toekomstig gebied de functie in voldoende mate kunnen overnemen. Met instrumenten als monitoring en bijsturing van beheers- en inrichtingsmaatregelen wordt bovendien in sterke mate gestuurd op het succesvol beschermen van de waterspitsmuis in het gebied. Door de maatregelen zoals beschreven in het activiteitenplan wordt de leefomgeving van de waterspitsmuis verbeterd ten opzichte van de autonome ontwikkeling als akkerbouwgebied.

Daarnaast wordt bovendien een groene plus bereikt doordat in de nieuwe situatie ongeveer 1000 meter optimaal leefgebied (plas-dras-berm) wordt gerealiseerd en daarnaast meer dan 4 kilometer aan oevervegetatie ontstaat dat als suboptimaal leefgebied kan functioneren. De plas-dras bermen vormen bovendien voor kleine vissen zoals drie- en tiendoornige stekelbaars een goed leefgebied. Ook de andere oevervegetaties die ontstaan dragen bij aan extra leefgebied voor deze soorten.

Stekelbaarsjes komen vooral voor in ondiep, rustig water met veel plantengroei. Beide soorten komen ook voor in sterk ge-eutrofiëerde wateren. Met name in de eerste jaren zal er nog wel sprake zijn van een nalevering van voedingsstoffen vanwege het agrarische gebruik van het gebied.

Door de uitvoering van de genoemde maatregelen inclusief de ecologische plus, is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soort. Hierdoor is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven en naar verwachting gezien de ecologische plus zelfs kan toenemen in de toekomst. De gunstige staat van instandhouding van waterspitsmuis blijft hiermee gewaarborgd.

Eindoordeel ecologische afweging

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is het zeer aannemelijk dat hiermee de gunstige staat van instandhouding van waterspitsmuis voldoende gewaarborgd blijft.

5. Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd op basis van het volgende belang:

- *In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.*

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling

De aanleiding van de uitbreiding van Eemshaven zuidoost is de wens van Groningen Seaports om plaats te bieden aan datacenters nabij de Eemshaven. Datacenters behoren namelijk tot de zogenaamde 'kielzogbedrijven', bedrijven die direct afhankelijk zijn van bedrijven die al gevestigd zijn in de Eemshaven. De energiecentrales in de Eemshaven bieden de datacenters namelijk de benodigde energieinfrastructuur, leveringszekerheid en efficiënt energietransport. Daarnaast profiteren de datacenters van de aanlanding van de trans-Atlantische internetkabel in de Eemshaven.

Een groot deel van de terreinen in de Eemshaven is al uitgegeven of wordt in reserve gehouden voor havengebonden bedrijvigheid, dan wel functies die directe aansluiting op één van de kades vereisen. Hoewel datacenters een sterke fysieke of functionele binding hebben met de Eemshaven, zijn het geen haven- of kadegebonden activiteiten. Vanuit het oogpunt van doelmatig en zorgvuldig ruimtegebruik ligt het daarom voor de hand om vestigingsplaatsen voor datacenters te creëren op een landinwaartse gedeelte van het terrein. Groningen Seaports heeft in 2010 aangegeven dat een uitbreiding van de Eemshaven in zuidoostelijke richting, het meest voor de hand ligt. Dit omdat een functionele samenhang met het Energy Park in de oostlob van de Eemshaven het grootst is in het geval het uitbreidingsgebied wordt gekozen ten zuidoosten van de Eemshaven. Dit biedt de meeste kansen voor het ontstaan van een inrichting die gericht is op een optimale uitwisseling van utiliteiten.

Eindoordeel belangenafweging

Deze geldende belangen zijn voldoende onderbouwd om de negatieve effecten op de nationaal beschermde waterspitsmuis, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

6. Conclusie

Met de aangeleverde gegevens is de aanvraag ontvankelijk gebleken om te kunnen beoordelen.

Conclusie Soortenbescherming

Op basis van de ingediende aanvraag kan gesteld worden dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van waterspitsmuis gewaarborgd.

Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd blijft, is de aanvraag voor vergunning c.q. ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.10 lid 1a ¹	voor artikel 3.10 lid 1b ²
waterspitsmuis (<i>Neomys fodiens</i>)	geweigerd	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 1a, opzettelijk vangen;

²Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 1b, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

7. Consequenties

Wat u verder kunt verwachten

Bij besluit tot ontheffingverlening is het toegestaan de werkzaamheden uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

U dient gedurende de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist.

Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dient u de werkzaamheden stil te leggen en aanvullend ontheffing voor deze soorten aan te vragen.

Meldingsformulier 'Start werkzaamheden'

Ontheffing Wet natuurbescherming, onderdeel Soortenbescherming

Algemene gegevens besluit

Dossiernummer : .....

Documentnummer : .....

Project : .....

Ontheffingsperiode : .....

Gegevens aanvrager

Naam : .....

Contactpersoon : .....

Adres : .....

Woonplaats : .....

Telefoonnummer vast : .....

Telefoonnummer mobiel : .....

Gegevens werkzaamheden

Locatie(s) werkzaamheden : .....

Datum start werkzaamheden : .....

Overzicht planning werkzaamheden : .....

Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is te worden ingediend bij de provincie Groningen (minimaal 7 dagen van te voren)

Opsturen naar loketvergunningen@provinciegroningen.nl, onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soortbescherming project Uitbreiding bedrijventerrein Eemshaven zuidoost Oostpolder 7 (K3763)